

555.4
Л 69

Леонід Логвиненко

Місячна соната
ВІЙНИ

БІБЛІОТЕКА ХУПС
№ 130982
НАВЧАЛЬНИЙ ФОНД

A128859

Леонід Логвиненко

МІСЯЧНА СОНАТА ВІЙНИ

Логвиненко
Леонід
Місячна соната війни
Логвиненко

Харків
«Майдан»
2016
81.02.2018

*«На Київ, на Київ!» —
сичить двоголова біда.
На древню Софію
Суне московська орда.
Як у часи Батия,
вже у нашу добу
ти не віддай Софію
на пограбунок рабу.
Супроти вселенського горя,
супроти кремлівських нікчем
стане Андрій на горах,
стане архангел з мечем.
...Лапотним маршем на Київ
руша чорнорота рать...
На сонцеглавій Софії
дзвони тривожно дзвонять.*

*Автор дякує за допомогу у виданні книги
Олександр та Ользі Книшам, Андрію та Євгенії Логвиненкам,
керівникові СТОВ «Гусарівське» Віктору Миколайовичу Вовченку,
керівникові СТОВ «Степове» Олені Іванівні Дембицькій*

*Художнє оформлення
Володимира Носаня*

Логвиненко Л. А.

Л 69 Місячна соната війни: Есе, вірші, світлини / Леонід Логвиненко. — Х.:
Майдан, 2016. — 248 с.
ISBN 978-966-372-662-5.

У цій книзі, яка стала підсумком кількох десятків поїздок на передову, поєдналися в одне ціле есе, вірші та художні світлини автора. Через розповіді про героїв, котрі ще вчора були фермерами, вчителями, підприємцями, директорами заводів, а сьогодні стали воїнами, автор намагається штрихами намалювати «портрет війни». Побувавши в траншеях та бліндажах, зазирнувши за бруствер, ви зможете відчутти цю війну, її запах і сморід, хоча для мешканців мирних міст і сіл ця затяжна неоголошена війна, яку чомусь охрестили АТО, здається такою ж далекою, як життя на іншій планеті. Однак вона — ось тут, зовсім близько...

УДК 82-4
ББК 84(4Укр)

ВЕРБНА НЕДІЛЯ З ШАКАЛАМИ

Замість передмови

Коли суботнього вечора шакали захопили Слов'янськ, ми якраз перебували в Холодному Яру, де у квітневі дні проходять урочистості, присвячені повстанцям Холодноярської республіки. Йшов дощ зі снігом, під яким ми фотографувалися, розгорнувши чорний прапор з білим гаслом «Воля або смерть».

Наступного дня, якраз на Вербну неділю, мали відбутися основні заходи, але війна не дала нам їх дочекатися. У Чигирині, в готелі, де ми вирішили заночувати, до нас прилетіла лиха звістка: терористи захопили Слов'янськ, а це за якихось півсотні кілометрів від Ізюма. Варто сказати, що вся наша делегація, окрім мене, була з Ізюмщини: голова бугаївського кооперативу «Восток», Герой України Андрій Якович Ровчак, голова Ізюмської РДА Любов Миколаївна Шамрай, краєзнавець і дельтапланерист Леонід Іванович Щибря... Ніч видалася тривожною: звечора сепаратисти в Слов'янську, а до ранку можуть захопити Ізюм.

...Періцив дощ зі снігом, крізь який Ровчак гнав авто на Харків. Голова Ізюмської РДА Любов Шамрай підганяла водія... Десять уже при під'їзді до Полтави їй зателефонував міністр МВС України Арсен Аваков.

— Любо, через годину-дві у вас приземляться два гелікоптери з гвардійцями, ти можеш їх прийняти? — запитав він.

...Ми ще були в дорозі, а Ровчак по телефону давав розпорядження своїм хлопцям у Бугаївці вирушати до Ізюма, прихопивши з собою польову кухню, яку він нещодавно купив для того, аби готувати обіди для механізаторів прямо в полі. Бугаївці мали завантажити дрова, залити у казан воду. Шамрай зателефонувала фермерові Миколі Денисову, чи не може він прийняти військових. Той сказав, що в конторі, зокрема в більярдній, у нього місця вистачить.

Тієї весни Любові Миколаївні, окрім цих чоловіків, ні на кого було опертися. Ні, ще була група самооборони Ізюма, до якої увійшли молоді хлопці, що в часи Януковича боролися за чисте довкілля, а точніше, проти видобування сланцевого газу.

Оце і всі. Місто ж або байдуже стежило за подіями, або чекало «визволителів»: мовляв, от прийдуть «наші», тоді начувайтесь. Більшість чекала «халяви», тобто високих пенсій і соціальних благ від москалів. Дійшло до того, що знайшлися

люди, які виступили проти спорудження блокпостів, вихоплювали з рук китайські пластикові мішки з піском. Сьогодні зрозуміло, що якби верх взяли ці, останні, то москалі, перевдягнені в ополченців, узяли б Ізюм, а потім дійшли б і до Харкова, де гуртувалася п'ята колона. Захоплення Слов'янська і події, які відбувалися в Харкові у Вербну неділю, були синхронізовані. Туди також заїхали шакалі, аби пролитою кров'ю відволікти увагу від подій у Слов'янську. Тепер я це знаю напевно. Коли затуляю очі, то в уяві постає одне й те ж: білява жінка, у якій пізніше впізнають медсестру, ногами добиває інтелігента, якому перед цим якийсь гицель арматурою проломив голову. А ще чую нелюдський крик, що вирвався з пащі підземного переходу метро, й виття сирен «швидких».

У суботу сепаратистів, які зазвичай мітингують на майдані Свободи, було небагато — кількості, а в саду Шевченка біля монумента Кобзаря відбувся дуже велелюдний — п'ятитисячний — уже традиційний мітинг проти путінської агресії. В неділю ж «смугастих» зібралось більше. Журналісти зафіксували навіть автобуси з номерами Белгородської області РФ. Натомість до пам'ятника Т. Г. Шевченку людей прийшло небагато, оскільки представники спецслужб попросили організаторів утриматися від проведення акції, аби уникнути можливих провокацій. Але багатьом патріотам було вже несила остерігатися виходити на вулиці рідного міста, і вони таки зібралися на віче.

Напад стався біля метро «Університет», коли учасники віча вже почали роз'їжджатися по домівках. Колоради схожі на шакалів: нападають зграєю, коли людей меншає, охорона розходиться й відсіч дати нікому. Тоді ці виродки доганяють задніх і б'ють чим попало: палицями, шматками арматури, камінням, пускають газ, стріляють із травматичної зброї. Це й відбувалося перед входом у метро, а потім у підземці.

Я саме перебував у вагоні потяга, який устиг зачинити двері, коли молодики увірвалися на станцію «Держпром» та стали бити людей із національною символікою. З вікна бачив, як сепаратисти доганяють чоловіків, жінок, збивають їх із ніг, а потім добивають палицями й ногами. Міліція сховала півтора десятка харків'ян, серед яких були й діти, у технічному приміщенні, аби врятувати від побиття. Потяг рушив, а весь вагон переживав шок від побаченого.

Фотограф Сергій В'ялий, який сів поруч мене, розповів про сімейну трагедію. Його брат Юрій мешкає в містечку Шебекіно Белгородської області, де разом із сином працював таксистом. Нещодавно Юрія викликали до місцевого управління ФСБ Росії і почали вимагати, аби зателефонував брату в Харків і переконав видалити всі матеріали, які той публікує в Інтернеті і в котрих прирівнює дії Путіна до фашистських. Бачте, російські спецслужби читають «Однокласники» і беруть на замітку все, хто й що пише.

— Мене швидше з хати вперед ногами винесуть, ніж я це зроблю, — виявив характер Сергій.

Після візиту до ФСБ Юрія та його сина вигнали з роботи. Батько й сьогодні сидить без заробітку, син насилу влаштувався вантажником... Провели профілактичну бесіду і з шістнадцятирічною донькою.

— Мого брата і його родину змушують зректися України, рідні, свого коріння, — кладе руку на серце Сергій В'ялий. — Якщо він це зробить, то матиме якісь перспективи на майбутнє в Росії, а ні...

Сергій замовк, а в моїй уяві чітко відкрився образ країни, в яку нас намагаються загнати палицями «смугасті», котрі щойно били людей, що мають іншу думку.

Знову я зустрів Сергія майже через два роки, точніше, 18 березня 2016 року в суді над «айдарівцями». Він першим задав ту розмову в метро. Запитав його: «Як живеться твоєму братові, його родині?». — «Та нічого, шматок хліба має», — відповів Сергій. Однак чоловіка засмучує те, що брата вреішти-реішт змусили зрадити землю, де він народився. Окрім того, в ФСБ той підписав папір, що буде доповідати про все, що чув від людей, точніше робітників, яких він возить на підприємство мікроавтобусом. Як той не опирався, не божився, не клявся, що він за кермом і не слухає тих розмов, а підписав. По телефону, коли розмовляють, то брат обов'язково хвалить Путіна — чи то щиро, чи відчувуючи прослуховування. У Печенізі з того часу не приїздив, хоча раніше до матері навідувався частенько в гості та на могилу до батька. Тепер, думає Сергій, якщо навіть старенька мати помре, то навряд чи наважиться приїхати на похорон. А так у нього все «ОК». Донька вчиться в Белгородському університеті й у сина є робота.

ВІЧНИЙ БАТУРИН

*Наші міста байстріюки
віддали на поталу хамам.
Гріють гадюки чорні боки
на руїнах козацьких храмів.
Ми знали свій смертний час
і полягли би з вірою,
якби не приспала нас
людина з обличчям звіра.
Нашу гідність у ясир
заарканила не біда —
замість злата яси
хтива кублиться зрада.
...І зітруть нас віки
із пресвітлих скрижалів,
бо в князях відморозки —
Морозенки на полях.
Чи всі зради загоїть
(як гробки зацвітуть)
час наївних героїв
і сановних іуд?*

Пекельний геквіет. Горять серця і губи.
Гарячі струни рве сліпий скрипаль.
«Який це жах, — мені шепочеш, — любий,
Як править світом полум'я і сталь».
Там навіть Моцарт — сіре попелище,
Там материнство — вигоріла мить...
Звучить геквіет...
Звучить...

ЗОРЯНА ТІНЬ

*О, сукровице людських поколінь:
мечі, шаблі, палаші...
Світлого янгола зоряна тінь,
торкнися моєї душі.*

*Ніжне серце між чорних снігів
не затопчи, подорожній.
Між чужих і жорстоких богів
збережи мене, Боже.*

*Я на твоїй продираюся шлях —
обдираюсь об терня.
Перестояна зимна рілля
зачекалась на зерна.*

*Вік страждань, вік таких потрясінь —
зло з добром вже зійшлись на межі...
Світлого янгола зоряна тінь,
торкнися моєї душі.*

ТАНГО БІЛИХ ЛИСИЦЬ

*Де кружляє в полях згряя білих лисиць,
на батьківській землі упадеи горілиць.
Все навколо пусте, що завіє зима.
У Пісках ще мете, а Донецька — нема.
Ми — як жертва богам серед срібних отав.
Де з'явитися нам — нас ніхто не питає.
І весна б'є скрижалей крижкі кришталі,
як ховають нас з жалем на батьківській землі.
Упадеи горілиць, щоб збагнути цей час...
Танго білих лисиць заколисує нас...*

МАКИ

*...А з безодні зіниць
тих, хто впав горілиць,
хрестом розчепіривши руки,
вічність співають круки.
Щоби століття прожить,
удзьобуються в очей блакить.
А-а-а... Атака —
по пояс червоні маки —
ростуть із чорних зіниць
тих, хто впав горілиць.
Не зараз, а ще тоді,
як круки були молоді,
степ розривала атака...
маки, маки, маки...*

ВИШИВАННЯ БІЛЛЮ

*Відбілене сльозами полотно
мережила-жила-переживала,
а потім у відчинене вікно
своїх синів з дороги виглядала.
Тернова голка випадала з рук,
снувалась з «похоронок» чорна нитка, —
неначе Всесвіт вишито з розлук,
неначе душу хтось із горя виткав.
Неначе білі лебеді крізь ніч
Чумацький Шлях закрили — на півнеба.
Синам не видно, хоч надривно клич,
як повернутись по зірках до тебе.
Колола пальці, душу і віки
та карбувала долю горе-днями.
А вишиті на щастя рушники
лягали по весні на чорні рами.*

VIA DOLOROSA

О, покаянна дорого,
рвана, як хрип на вустах:
«Не відречуся від Бога,
не відречуся від Христа».
Скільки спокус, щоб померти...
Via Dolorosa.
Серце биттям своїм ствердить
в муках спасіння: «Христос».
Янголи візьмуть в долоні
душу, мов Всесвіт Добра.
Не відречуся... Може, спомин —
як засторога Петра?

КОЛИ ЗАКІНЧИТЬСЯ ВІЙНА

*Коли зависне німота
над почорнілим полем болю,
у світ, де сні і теплота,
ми не повернемось з тобою.
Де зорі падають ясні,
немов на Спаса жовті груші.
Де жаль вижалюють пісні, –
туди не прийдуть наші душі.
Отут, де скіфи, у степах,
у цій кривавій чортоверті,
у териконах, як в гробах,
поховано живих і мертвих.
Отруйне з черепів вино
війна нам вихлюпнула в очі.
...І тільки мамине вікно
скрипить-кричить крізь гущу ночі.*

ЗМІСТ

Вербна неділя з шакалами	5	Козак Нечай	125
Голому сорочка	9	Тимчасово невідомі герої	132
Крізь розбиті вікна	15	Маки	135
Блокпост	22	Опорний пункт	138
Вічний Батурин	27	Капітан Шелест	143
Утікач з пекла	29	Ідеальний солдат	149
Страх у норі	35	Великодній Апокаліпсис	159
Село за Бахмутом	39	ДАП замість колайдера	171
Портрет війни	45	Дума про кіборгів	176
Чорний квадрат	47	Вишивання біллю	178
Як загинула рота	53	Діва-вдова	181
«Монах»	59	Гранітне на Кальміусі	185
Місячна соната війни	65	Честь офіцера	191
Щастя в снігу	73	Ударна сила	198
Каска	81	Головний сержант із Затишшя	203
Народний герой	85	Via Dolorosa	206
Зоряна тінь	89	АТО і хрест	209
Двічі забутий	91	Коли закінчиться війна	223
На горлівському напрямку	95	Ішов третій рік війни	226
Одна війна на двох	105	Нарциси і маки	231
Шухевич	109	Замість PS	234
Танго білих лисиць	113	На руїнах Широкиного	237
Проліски на крові	115	Прощати важко на війні	242
Гюльчатай	121		

Леонід Андрійович Логвиненко — з Надросся, із села Мисайлівка, що на Богуславщині. Кажуть, що Рось співзвучна Руси-Україні, яка виколисалася в цих місцях. Голос цієї землі чується у його книгах: двох поетичних збірок «Причастя» й «Білого янгола зоряна тінь» та публіцистичному збірнику «Загублений світ», де провідними стали теми любові до рідної землі, національного відродження, людської гідності. Книга «Місячна соната війни» — результат кількох десятків поїздок на передову. Вона про тих, хто захищає нас сьогодні від чергового нашестя московської орди.

Народився автор 30 березня 1961 року. По закінченні Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка переїздить на Слобожанщину, де працює в кількох виданнях. Останні чотири роки заслужений журналіст України Леонід Логвиненко — власний кореспондент газети «Сільські вісті». Він переможець багатьох обласних та всеукраїнських творчих конкурсів.

Харків
«Майдан»
2016